2026/1545

2026 7 17

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2026/1545

2026 m. birželio 29 d.

kuriuo nustatomos prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtam Protokolui Nr. 37 dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo įgyvendinti būtinos priemonės ir panaikinamas Sprendimas 2003/76/EB

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtą Protokolą Nr. 37 dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo, ypač į jo 2 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą [1],

laikydamasi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) 2002 m. liepos 23 d. Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartis pagal tos pačios sutarties 97 straipsnį nustojo galioti. 2002 m. liepos 24 d. visas Europos anglių ir plieno bendrijos (EAPB) turtas ir įsipareigojimai perduoti Europos bendrijai;

(2) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtą Protokolą Nr. 37 dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (toliau – Protokolas), EAPB balanse nurodyta EAPB grynoji turto ir įsipareigojimų vertė turi būti laikoma moksliniams tyrimams su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose skirtu turtu (toliau – likviduojama EAPB), o užbaigus EAPB likvidavimą – Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo turtu (toliau kartu – turtas);

(3) Protokole taip pat nustatyta, kad iš turto, vadinamo Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondu (APMTF), gaunamos pajamos pagal Protokolą ir juo remiantis priimtus teisės aktus turi būti naudojamos tik su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose vykdomiems moksliniams tyrimams, kuriems netaikoma bendroji mokslinių tyrimų programa;

(4) 2003 m. vasario 1 d. Taryba priėmė Sprendimą 2003/76/EB [2], kuriame nustatytos Protokolo įgyvendinimo taisyklės;

(5) kelerius metus dėl to, kad taikomos mažos palūkanų normos, gautų pajamų, skirtų anglių ir plieno mokslinių tyrimų projektams finansuoti, vertė mažėja ir pajamų iš turto nepakanka, kad būtų galima finansuoti Sprendime 2003/76/EB numatytą 111 mln. EUR dabartinį metinį APMTF asignavimą kvietimams teikti pasiūlymus. Dėl 2022 ir 2023 m. patirtų nuostolių 2024 ir 2025 m. kvietimai teikti pasiūlymus buvo visa apimtimi finansuojami iš turto pardavimo. 2026 m., o galbūt ir vėlesniais metais, gausimas pelnas padengs tik dalį metinio asignavimo ir greičiausiai jo nepakaks prasmingai darbo programai finansuoti;

[1] 2026 m. birželio 16 d. pritarimas (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
[2] 2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimas 2003/76/EB, numatantis būtinas prie Europos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo įgyvendinimo priemones (OL L 29, 2003 2 5, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/76(1)/oj).

(6) siekiant stiprinti Sąjungos plieno sektoriaus konkurencingumą ir apsaugoti pramonės ateitį, Komisija savo 2025 m. kovo 19 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos plieno ir metalų veiksmų planas“ paskelbė, kad ji siūlys APMTF bendrą reformą, kad būtų supaprastintos ir dar labiau paspartintos investicijos į plieno mokslinius tyrimus. Toks paspartinimas turėtų atitikti sektoriaus poreikius;

(7) šiuo metu vienas iš iššūkių – energetikos pertvarka atsisakant iškastinių energijos išteklių, ypač anglių, nes visų pirma reikia užtikrinti, kad pertvarka būtų teisinga, ypač pramonės šakoms ir darbuotojams anglių pramonės regionuose. Tarp kitų iššūkių – anglių kasyklų išmetamo metano kiekio mažinimas įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1787 ([3]);

(8) tikimasi, kad likviduojama EAPB nuo 2027 m. rugpjūčio mėn. neturės nei įsipareigojimų, nei gautinų sumų, o tai leis užbaigti EAPB likvidavimą;

(9) dalies turto pardavimas mokslinių tyrimų projektams anglių ir plieno sektoriuose finansuoti yra įmanomas, nes likviduojama EAPB neturi įsipareigojimų;

(10) atsižvelgiant į bendrus finansinius pokyčius ir politinius sumetimus, mokslinių tyrimų programos dydis turėtų būti nustatytas taip, kad būtų užtikrinta, kad turtas galėtų būti naudojamas ir tinkamai įgyvendinamas laikantis Protokolo tikslų ir patikimo finansų valdymo principų. Mokslinių tyrimų programos dydžio kritinę masę neįmanoma patenkinti naudojant tik pajamas arba ribotą likusio turto dalį. Mokslinių tyrimų programai reikalingoms sumoms reikės panaudoti visą turtą. Todėl turėtų būti galima panaudoti likusį turtą siekiant suteikti prasmingą paramą vertingiems bendradarbiavimu grindžiamiems mokslinių tyrimų projektams ne pagal Sąjungos bendrąją mokslinių tyrimų programą, kurie dėl turimos kritinės masės gali sukurti Sąjungos pridėtinę vertę anglių ir plieno sektoriuose;

(11) Komisija savo 2025 m. vasario 26 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švarios pramonės kursas“ bei Europos plieno ir metalų veiksmų plane pritarė tam, kad artimiausiais metais Sąjungoje būtų vykdomos didelės investicijos, be kita ko, skirtos plieno pramonei. Tos politinės paskatos pagrindu APMTF turėtų prisidėti prie spartaus perėjimo prie švaresnių technologijų, finansuojant dalį būtinų mokslinių tyrimų pastangų, įskaitant parengiamuosius didelių investicijų mokslinius tyrimus ir papildomus mokslinius tyrimus, kuriomis remiamas didelio masto investicijų diegimas;

(12) tikimasi, kad 2027–2033 m. kvietimai kasmet skirti ne daugiau kaip 120 mln. EUR, o 2034 m. kvietimas – sumą, lygią turimo likusio nepaskirstyto turto sumai, pritrauks privačiųjų investicijų, o tai padės didinti anglių ir plieno sektorių pramonės konkurencingumą ir spartinti jos dekarbonizaciją ir žaliąją pramonės pertvarką. Todėl turėtų būti nustatyti tinkami metiniai asignavimai, kad būtų galima skelbti tokius kvietimus ir teikti prasmingą paramą iki 2034 m. pabaigos;

(13) siekiant paskirstyti visas grynąsias pajamas iš investicijų ir sudaryti palankesnes sąlygas 2027 m. asignavimą padidinti nuo 111 mln. EUR iki ne daugiau kaip 120 mln. EUR, tikslinga sutrumpinti jų paskirstymo laikotarpį, nustatant, kad užbaigti n metų turto balansai apimtų n+1 metų asignavimus 2026–2033 m., kartu išlaikant Sprendimu 2003/76/EB jau nustatytus metinius asignavimus;

(14) dabartiniam biudžeto asignavimų paskirstymui anglių ir plieno moksliniams tyrimams (atitinkamai 27,2 % ir 72,8 %) pritaria abu sektoriai ir jis tebėra tinkamas atsižvelgiant į atitinkamus jų poreikius ir įsisavinimo pajėgumus;

([3]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942 (OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

(15) kad būtų galima prisitaikyti prie galimų anglių ar plieno sektoriaus mokslinių tyrimų finansavimo poreikių tuo atveju, jei lėšos būtų nepakankamai įsisavintos kitame sektoriuje, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais šis sprendimas iš dalies keičiamas, kad prireikus būtų pakeista finansavimo, 2034 m. skirto su anglimis susijusiems moksliniams tyrimams ir su plienu susijusiems moksliniams tyrimams, procentinė dalis ir taip sudarytos sąlygos panaudoti visą turtą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([4]) nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus turėtų gauti tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai turėtų būti suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(16) todėl Sprendimas 2003/76/EB turėtų būti panaikintas. Tačiau iki EAPB likvidavimo pabaigos tikslinga toliau taikyti to sprendimo 1 straipsnį, kol bus užbaigtos likviduojamos EAPB finansinės operacijos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Komisija yra atsakinga už priemonių, būtinų įgyvendinti prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtą Protokolą Nr. 37 dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo, nustatymą.

2. Komisija yra atsakinga už likviduojamos EAPB, o užbaigus EAPB likvidavimą – Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo turto (toliau kartu – turtas), finansinių operacijų vykdymą.

2 straipsnis

1. Komisija turtą valdo taip, kad 2027–2033 m. (imtinai) būtų išlaikytas iki 120 mln. EUR metinis asignavimas Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondui (toliau – APMTF), skirtas moksliniams tyrimams su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose finansuoti. Visas likęs nepaskirstytas turtas sudaro 2034 m. asignavimo, lygaus to turto rinkos vertei perkėlimo į APMTF metu, nustatytai atsižvelgiant į rinkos sąlygas, dalį. Tas asignavimas naudojamas moksliniams tyrimams su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose finansuoti 2034 m. ir vėlesniais metais.

2. Vykdant plieno mokslinių tyrimų veiklą daugiausia dėmesio skiriama tvariems ir mažo anglies dioksido pėdsako plieno gamybos ir apdirbimo procesams, pažangiųjų plieno gaminių ir eksperimentinių rinkų kūrimui, išteklių išsaugojimui, žiedinei ekonomikai, įgūdžių ugdymui, darbo sąlygų gerinimui ir skaitmeninių technologijų naudojimui. Vykdant mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su anglių mokslinių tyrimų projektais, daugiausia dėmesio skiriama teisingos pertvarkos valdymui, įskaitant anksčiau veikusių arba uždaromų anglių kasyklų ir susijusios infrastruktūros paskirties keitimą, be kita ko, regionuose, kuriuose jos yra, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2021/523 ([5]), (ES) 2021/1056 ([6]) ir (ES) 2021/1229 ([7]) bei šio sprendimo 4 straipsnio 2 dalies.

3. 1 dalyje nustatytos sumos metinį asignavimą sudaro grynosios pajamos iš investicijų ir grynųjų pinigų suma, kuri bus gauta pardavus dalį turto.

([4]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([5]) 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

([6]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj).

([7]) 2021 m. liepos 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1229 dėl paskolų viešajam sektoriui priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą (OL L 274, 2021 7 30, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj).

3 straipsnis

1. Kiekvienais metais parengiama pelno ir nuostolio ataskaita, balansas ir finansinė ataskaita, kad atskirai nuo kitų Sąjungos finansinių operacijų būtų parodyti investiciniai sandoriai ir turto valdymo operacijos pagal 2 straipsnį.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos finansinės ataskaitos pridedamos prie finansinių ataskaitų, kurias Komisija kasmet rengia pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 318 straipsnį bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 ([8]) 247 straipsnį.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems sandoriams ir operacijoms taikomi SESV ir Reglamente (ES, Euratomas) 2024/2509 nustatyti Europos Parlamento, Tarybos ir Audito Rūmų įgaliojimai, susiję su kontrole ir biudžeto įvykdymo patvirtinimu.

4 straipsnis

1. Grynosios pajamos iš 2 straipsnyje numatytų investicijų ir grynųjų pinigų sumos, kurios bus gautos pardavus dalį turto, yra Sąjungos bendrojo biudžeto pajamos. Tos pajamos ir tos grynųjų pinigų sumos skiriamos konkrečiam tikslui, t. y. su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose vykdomiems mokslinių tyrimų projektams, kuriems netaikoma bendroji mokslinių tyrimų programa, finansuoti. Tos pajamos sudaro APMTF ir jas valdo Komisija.

2. 1 dalyje nurodytos grynosios pajamos ir grynųjų pinigų sumos paskirstomos darbo programomis, 27,2 % skiriant su anglimis susijusiems moksliniams tyrimams, o 72,8 % – su plienu susijusiems moksliniams tyrimams.

Komisijai pagal 7 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus siekiant pakeisti šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyto finansavimo, skirto su anglimis susijusiems moksliniams tyrimams ir su plienu susijusiems moksliniams tyrimams, procentinę dalį, kai tai būtina siekiant sudaryti sąlygas panaudoti visą turtą 2034 m.

3. Grynosios pajamos ir grynųjų pinigų sumos, paskirtos pagal 1 dalį ir vis dar turimos konkrečių metų gruodžio 31 d., taip pat susigrąžintos sumos automatiškai perkeliamos į kitus metus.

4. Biudžeto asignavimai, atitinkantys panaikintus įsipareigojimus, automatiškai netenka galios kiekvienų finansinių metų pabaigoje. APMTF leidžiama panaudoti atidėjinius įsipareigojimams, kurie atsilaisvino dėl įsipareigojimų panaikinimo.

5 straipsnis

Grynosios pajamos ir grynųjų pinigų sumos, iš kurių gali būti finansuojami mokslinių tyrimų projektai n + 1 metais, įtraukiamos į likviduojamos EAPB n metų balansą, o užbaigus likvidavimą – į APMTF n metų turto balansą, kol 2033 m. likęs turtas bus paskirstytas 2034 metams.

6 straipsnis

Administracines išlaidas, atsirandančias dėl šiame sprendime nurodytų likvidavimo, investavimo ir valdymo operacijų, Komisija padengia iš Sąjungos bendrojo biudžeto.

7 straipsnis

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 4 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami aštuonerių metų laikotarpiui nuo 2026 m. rugpjūčio 6 d.

([8]) 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 4 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas vienu mėnesiu.

8 straipsnis

Sprendimas 2003/76/EB panaikinamas.

Tačiau Sprendimo 2003/76/EB 1 straipsnis toliau taikomas likviduojamos EAPB finansinėms operacijoms iki likvidavimo užbaigimo.

9 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Liuksemburge 2026 m. birželio 29 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. MOUSHOUTTAS